

Hans Ebbing

POLITIKKENS ELENDIGHET OM Å FORANDRE VERDEN MED SV

Utgangspunktet

Kapitalismens aktuelle utvikling framtvinger følgende spørsmål: Hva kommer etter kapitalismen? For første gang i historien må menneskeheten stille spørsmålet om sin egen framtid som en *realpolitisk*, internasjonal utfordring. Systemkombinasjonen av økonomisk, sosial og økologisk krise framtvinger et universelt, politisk *Hva nå?* Den som benekter relevansen av spørsmålet om systemkrise, avslører seg som en *idiot* i ordets opprinnelige betydning.¹ Spørsmålet uttrykker også et enormt behov for kunnskap, ikke bare om økonomiske og sosiale forhold, men om økologi og om samspillet mellom økologi, økonomi og politikk, kort sagt om den reelt fungerende kapitalisme: For å kunne løse problemene, må vi i det minste kjenne årsakene til dem. Først da kan det utvikles politiske strategier for å gjøre de nødvendige endringene i årsaksforholdene slik at et ny sosialt rettferdig og økologisk forsvarlig samfunnsdynamikk kan vokse fram.

Hva slags samfunn som kommer ut på den andre siden av denne systemkrisen, er det ingen som vet i dag. De eneste vi vet, er at kampen for en ny dynamikk, vil utløse store motsetninger. Dette er det internasjonale bakteppet for SV som vil forandre verden.

Politisk motstand må ta sitt utgangspunkt der *hvor folk er*, sosialt, geografisk og politisk. De sosiale klassenes politiske handlingsradius er i utgangspunktet begrenset av nasjonalstatene som territorialstater. Med dette som utgangspunkt utvikles bevegelser ut over statenes grenser. Dette er vår politiske og eksistensielle situasjon. Behovet for et demokratisk, kunnskapsrikt og følgelig *sosialistisk* parti i Norge blir i perspektivet skissert ovenfor større for hver dag.

Jeg vil også påstå at de økonomiske, sosiale og institusjonelle rammebetingelsene for en progressiv utvikling er bedre i Norge enn i de aller fleste andre land, i den grad dette kan betraktes isolert. For det første har landet store økonomiske ressurser på statens hender som ved endring av de politiske styrkeforholdene nasjonalt, kan brukes på andre måter med hensyn til internasjonal solidaritet og miljø enn i dag. Den store lønnsarbeiderklassen i Norge og folk tilknyttet primærnæringene er, sammenlignet med de aller fleste andre land, godt organisert og har evnet å inngå viktige allianser med hverandre. Dette danner det politiske styrkeforholdet, klassekompromisset, som har ligget til grunn for utviklingen og forsvaret av en velferdsstat med et

utbygd utdanningssystem, for politisk demokrati innenfor rammen av et parlamentarisk system (Norge er ennå ikke tilsluttet EU!), og for en etter internasjonal målestokk rimelig bra fungerende rettsstat. For all historisk erfaring viser at slike eksistensielle goder blir realisert for folk flest bare i samme grad som den store, sammensatte lønnsarbeiderklassen selv er faglig og politisk organisert. Dette er også noen av de underliggende forutsetningene som gjorde etableringen av det rødgrønne regjeringsalternativet mulig i en periode hvor markedsliberalismen og høyrekreftene har dominert internasjonalt.

SV og det reelt fungerende venstrepartiet

Opgaven til et parti som SV, som helt allment har erkjent nødvendigheten av å *forandre verden*, blir da å bidra til å utvikle en demokratisk strategi for forandring og mobilisere for den. Dette må skje både i og utenfor parlamentene og statsapparatene, i og utenfor media. Bare slik kan partiet også skape bevissthet om sin oppgave i forhold til *andre* bevegelser og organisasjoner. En forutsetning for at dette skal være mulig er altså ikke at partiet har et klart begrep om en lysende framtid, om Sosialismen, men at det tvert om vet hvordan den reelt eksisterende kapitalismen fungerer, økonomisk, sosialt, politisk og i forhold til sitt naturgrunnlag, i Norge som internasjonalt.

I dag er SV et *tradisjonelt medlemsparti*, tilpasset en parlamentarisk politikk, statlig og kommunal forvaltning, men med en alt for svak tilknytning til folkelige bevegelser og demokratiske organisasjoner utenfor parlamentets eller kommunestyrets sfære. Arbeidet med å styrke SV vil i overskuelig framtid bestå av hovedgrep som reflekterer partiets svakheter: 1. Gjenreise det interne partidemokratiet. 2. Styrke skoleringen, teoretisk og praktisk. 3. Styrke forbindelsene til det sivile samfunnet (det utenomparlamentariske arbeidet) – og på dette grunnlag 4. styrke SVs evne til å utvikle radikale allianser.– Disse grepene er gjensidig avhengig av hverandre og må gjennomføres parallelt.

Det reelt fungerende, norske venstrepartiet består i dag av en uformell allianse av (det meste av) SV, venstresiden i AP, deler av SP, de demokratiske og faglige deler Rødt/RV og noen frie radikalere. De ulike deler av dette *utvidete* venstrepartiet konkurrerer selvsagt med hverandre, men delvis finner de fram til felles standpunkter og handlinger. For at fellesskapet skal veie tyngre enn oppsplittingen, må det være til stede en minste felles erkjennelse av felles interesser – at de kjemper for viktige felles saker og har noen felles, strategiske fiender i disse sakene. Sammen med andre organisasjoner, som fagbevegelsen, miljøbevegelsen, bevegelser til forsvar for velferdsstaten, mot EU-medlemskap osv. kan det reelt fungerende venstrepartiet bidra til å danne det den italienske marxisten Antonio Gramsci kalte en *blokk* som skaper et *kulturelt og politisk hegemoni* som danner det *varige grunn-*

laget – klassealliansen – for en demokratisk, radikalt samfunnsendrende politikk, en *historisk blokk*.² Den nye, sosialistiske blokken avløser en borgerlig dominert blokk og fører en *langvarig stillingskrig* for sine mål. De formelle, politiske partiene *alene* vil ikke være tilstrekkelige – om enn nødvendige for at en slik politikk skal få *historisk* gjennomslag.

Hvordan kan SV bidra til å danne enn slik blokk – maktbasen for å kunne «forandre verden»? Den uformelle alliansen som drev fram dannelsen av det rødgrønne regjeringsalternativet kan i sine beste øyeblikk betraktes som *begynnelsen* til en slik blokk. Men den kan også mislykkes og sette dannelsen av blokken tilbake. Jeg vil påstå følgende: SVs evne til å spille en positiv, sentral rolle i denne formen for alliansebygging og strategutvikling er blitt avhengig av SVs evne til å ta vare på og utvikle *seg selv*.

Realpolitikk og maktbalanse

For å belyse dette vil jeg ta utgangspunkt i ett bestemt saksområde, *krigen som en fortsettelse av politikken med andre midler* og hvordan SV har forholdt seg til dette. Denne forståelsen av sammenhengen mellom krig og politikk ble uttrykt klartest hos den prøyssiske militærteoretikeren Carl von Clausewitz (1780-1831) i kjølvannet av napoleonskrigene først på 1800-tallet i verket *Om krigen*. Krigen er et middel, ikke et mål. Uten politikkens primat og styring av krigen, blir krigen ukontrollerbar og utvikler sin egen logikk i strid med de politiske målsettingene slik det med USAs *out of area*-strategi i Irak og Afghanistan: Hvordan komme seg ut av hengemyra?

I et sosialistisk perspektiv (forandre verden) vet vi at bare en *fredlig løsrivelse* fra de blinde tvangslovene i det kapitalistiske systemet kan føre til et solidarisk samfunns- og verdenssystem. En overgang til økonomisk demokrati og sosial rettferd i samsvar med samfunnets naturgrunnlag, kan bare lykkes uten krig, i ly av Folkeretten og et handlingsdyktig FN. Særlig er små stater som Norge helt avhengige av Folkeretten for å kunne forsvare befolkningens interesser av trygg ressursforvaltning og sosial utvikling. Bare stormakter har makt til å sette seg ut over Folkeretten og praktisere den sterkestes rett.

Men FN er på ingen måte hevet over stormaktenes spill. Vi vet at i verste fall, som resultat av ubalansert stormaktsdominans, kan FN støtte aksjoner som er i strid med Folkeretten, som i Afghanistan. Gjennom flere resolusjoner i Sikkerhetsrådet har FN i stadig sterkere grad gjennom ISAF (International Security Assistance Forces) kommet til å støtte opp om USAs aggressive Operation Enduring Freedom (OEF), som begynte som et angrep på Afghanistan, uten hjemmel i Folkeretten eller i FN-vedtak. For i følge Folkeretten er bare forsvarskrig lovlig. Gjennom resolusjon 1776 fra 2007 velsignet Sikkerhetsrådet en samordning av ISAF med OEF over *hele* Afghanistan.³

Som realpolitikere vet vi at fred ikke oppstår bare av inderlige *ønsker* om fred. I en motsetningsfylt verden er fred basert i en *maktbalanse* mellom stater. Folkeretten definerer felles spilleregler for diplomati og politikk at krig kan unngås, hvilke former for krig som tross alt er lovlig (forsvarskrig etter forutgående angrep) og spilleregler for hvordan statene fører krig når den først er brutt ut, hvordan krigsfanger og befolkningen i okkupert land behandles, hvilke typer våpen som er «tillatt» osv. Slik blir Folkeretten en viktig forutsetning for fred – og for sivilisert fredsslutning i krig. Folkeretten virker tilbake på maktbalansen og bidrar til å stabilisere den. I det globale *statssystemet* er FN, selv med sine åpenbare svakheter, et forum for utfoldelse (og i noen tilfelle undergraving) av Folkeretten og er slik en viktig instans som vi må bygge på samtidig som vi deltar i og fremmer de folkelige bevegelser utenfor og på tvers av statsgrensene.⁴

Hvordan har SV som organisasjon håndtert dette spørsmålet i Stortinget og i regjeringen? Saken berører SVs politiske og moralske nervesystem og kaster lys over sentrale trekk ved partiets egen utvikling. Samtidig vil dette spørsmålet komme til å stå stadig mer sentralt etter hvert som den globale kapitalismens motsetninger spiller seg ut.

SVs humanitære krig

Fram til 1998/99 levde undertegnede, som har vært medlem av SV siden 1974, i en grunnfestet tillit til at det ufullkomne SV i alle fall var en sikker forsvarer av den internasjonale lov som regulerer forholdet mellom stater og det organisasjonssystem som er satt til å forvalte dette. Ikke bare var det spikret fast i partiets prinsippprogram, men har for mange vært avgjørende for å være medlem av SV i stedet for AP eller Rødt/RV. Spørsmålet var med andre ord selve demarkasjonslinjen mellom SV og de politisk *andre*. Dette var en villfarelse, viste det seg.

Så lenge Sovjetunionen var på plass i det internasjonale statssystemet, var det til stede en tilstrekkelig global maktbalanse til å holde de store militæralliansene, NATO og Warsjavapakten, på plass i forhold til hverandre. De mange krigene etter Den andre verdenskrig, var i hovedsak knyttet til oppgjør med det gamle kolonisystemet og dannelsen av nye nasjonalstater på denne bakgrunnen, eller forsvar mot en ny imperialisme (jfr. Vietnam-krigen). Stormaktenes involvering i disse gjorde dem til stedfortrederkriger ettersom de hadde geopolitiske eller økonomiske interesser knyttet til disse krigene og blandet seg inn i dem via bakdøren. Likevel: NATO og Warsjavapakten, som militærblokker rettet mot det europeiske kontinentet, var aldri i åpen konflikt med hverandre. Dessuten: Innenfor dette todelte statssystemet framstod Europa som ferdig konstituert i sin inndeling av nasjonale territorialstater. Da Sovjetunionen forsvant, forsvant den store maktbalansen og det utenkelige

skjedde: Det ble krig i Europa. På Balkan gikk den jugoslaviske territorialstaten i oppløsning gjennom flere kriger.

I 1999 spredte krigene om *den nye oppdelingen av Balkan* seg til hele Europa. Turen var kommet til at også Norge skulle yte sitt bidrag til denne delingsprosessen. For første gang etter 1814 deltok den humanitære stormakten Norge i en angrepskrig gjennom NATO i strid med Folkeretten og uten godkjenning fra FN, og i strid med NATOs eget grunnlag! For alliansen førte nå krig *out of area* – altså utenfor det området og de formål som er definert i Atlanterhavspakten.

Men flertallet i SVs stortingsgruppe støttet NATOs *forberedelser* til denne krigen gjennom en votering et hastemøte i gruppa tidlig i oktober 1998. Møtet kom i stand for på kort varsel for å klargjøre hva som skulle være Erik Solheims holdning til saken i den utvidete forsvars- og utenrikskomiteens lukkede møte dagen etter. Flertallet bestod av Kristin Halvorsen, Erik Solheim, Inge Myrvoll, Gunnar Ballo og Karin Andersen. Disse stemte mot: Hallgeir Langeland og Rolf Reikvam. Fraværende: Øystein Djupedal (sluttet seg til flertallet), Ågot Valle (sluttet seg til mindretallet). Hva som egentlig foregikk i den utvidete utenriks- og forsvarskomiteen, er hemmelig. Ja, i prinsippet er det til og med hemmelig *at* et slikt møte har vært holdt. Det føres ingen referater fra møtene, tilgjengelige for offentligheten, like lite som innkallingen til slike møter er offentlige. Komiteens møter er av natur derfor konspiratoriske. For i følge elitens fornuft er få ting mindre egnet for demokratisk behandling enn sikkerhets- og utenrikspolitikk i turbulente tider. Denne bør forbeholdes samfunnseliten og må derfor holdes utenfor demokratiet.

Har SV i samsvar med denne elitistiske logikk i hemmelig møte støttet en angrepskrig i strid med Folkeretten? Da krigen brøt ut, ble ikke gruppa innkalt til nytt møte for å ta endelig stilling. Loddet var kastet.

Da bombingene tok til 24. mars 1999, begrunnet president Bill Clinton dette først med henvisning til USAs «nasjonale interesser» i følge NRKs morgennyheter i radio etter at bombingene begynte. Bare noen få timer seinere, da bombingene hadde eskalert kraftig, ble denne begrunnelsen fra-veket. Nå dreide det seg utelukkende om en *humanitær intervensjon* for å beskytte Kosovo mot etnisk rensning fra serbisk side. Problemet var bare (slik FN og OSSE seinere viste) at den etniske rensningen satte inn for alvor først *etter at* bombingene var begynt, noe det var advart mot på forhånd. «Krigen skapte det problemet som den i følge sin rettferdiggjørelse skulle løse». Dette var den tidligere generalsekretæren i NATO og utenriksminister under Margaret Thatcher, Lord Carringtons, lakoniske kommentar høsten 1999.⁵ Også St.prp.88 (1998-99) *Om humanitær bistand i forbindelse med krisen i Kosovo* erkjenner at de serbiske overgrepene mot sivilbefolkningen «ble betydelig opptrappet etter at NATO innledet luftoperasjoner mot Den føderale republikken Jugoslavia». Det viste seg også at alle massegraver som

ble avdekket av FN seinere, stammet fra tiden *etter at* bombingene tok til. Så selv ikke en *humanitær* begrunnelse for krigen – ut fra en høyere, universell rettsorden, ubundet av Folkerettens begrensninger – var troverdig.

De som argumenterer for retten til å gå til krig ut fra humanitære hensyn i strid med Folkeretten, påberoper seg en slik høyere moral. Filosofen Jürgen Habermas er kanskje den mest prominente forsvarer av denne type argumentasjon.⁶ Dette er også argumentet til de i SV som forsvarte krigen, slik Erik Solheim argumenterer for i sin biografi *Nærmere* fra krigsåret 1999. Problemet med denne type moral bare kan omsettes i praktisk politikk av nasjonalstater (eller allianser av slike) som er vesentlig sterkere enn de stater de gjør inngrep mot, og som dermed er sterke nok til å heve seg over begrensningene i Folkeretten og maktbalansen i FN-systemet. *Humanitær krig blir dermed uttrykk for den sterkestes rett.*

Modernisering

Hvordan kunne dette skje med et parti som hadde sin historiske bakgrunn i fredsbevegelser etter Den andre verdenskrig, i motstand mot NATO og atomvåpen? Var ikke NATO-krigen i 1999 nettopp en stadfestelse av kjernen i SVs kritikk av militæralliansen – at den var et redskap for å fremme USAs og Vestens strategiske og økonomiske interesser ikke bare i forhold til Sovjetunionen, men i en global sammenheng? Som kjent førte krigen til at NATO (les: USA) ga seg selv et nytt mandat *out of area* – en rett til i kraft av sin overlegne maktstilling å gripe inn over alt på kloden med militærmakt uten at noe NATO-land var angrepet først, slik som «gamle» NATO i hadde slått fast på papiret og faktisk praktisert?⁷ Da Sovjetunionen forsvant, slapp katten – NATOs imperialistiske tendens – ut av sekken. Hadde ikke SVs prinsippprogram fra 1995 (som fortsatt gjelder) i kapittel 4.3 stadfestet at «fredsskapende og fredsbevarende aksjoner må være underlagt FN-kommando», at «en stormakts bruk av militærmakt på fremmed jord – både i og utenfor FN-systemet – for å forsvare sine egne interesser, aldri /kan/ aksepteres»? Den interne konflikten i SV truet med å splitte partiet på grunn av lederens, Kristin Halvorsens, ultimatum på landsmøtet i april 1999 mot et resolusjonsforslag som tok klart avstand fra norsk deltakelse i krigen! Med en alternativ lederkandidat på anti-krigslinja hadde Kristin Halvorsen aldri våget å stille ultimatum og partiet hadde kommet ut av krisa på en helt annen måte.

Episoden viser viktigheten av at det til enhver tid er til stede en maktbalanse internt i et parti for at det skal kunne fungere demokratisk. Og samtidig avdekket den en grunnleggende svakhet ved venstresiden i partiet: manglende evne til å utvikle politiske alternativer med konsekvenser for partiledelsens sammensetning. Den lar seg lett dupere av at den i disse sakene faktisk har partiprogrammet og partitradisjonen på sin side uten å forstå at

den må sette makt bak dette i form av endringer i partiets ledelse og en annen organisasjonspraksis.⁸

Hvordan kunne partiets ledelse i Stortinget frigjøre seg fra programmet i denne så vitale saken for SV? Spørsmålet blir desto mer påtrengende etter- som Landsstyret, partiets høyeste organ mellom landsmøtene, i alt i juni 1998 hadde vedtatt en uttalelse der SV ville gå i mot NATO-aksjoner på Balkan uten FN-mandat. Hvordan skal vi forklare at SV kunne bli et parlamentarisk støtteparti for en krig i strid med Folkeretten, sin historie, sine programmer og organisasjonsdemokrati? Skyldes det bare personlige avvik, eller er det noe i partiets *praksis og psykologi* som åpner for et slikt politisk forfall? Og hvordan skal vi unngå at partiet skal gjenta dette? Hvilken tillit kan et parti få i arbeidet med å skape den demokratiske, radikale blokken SV bør være en naturlig del av, hvis partiet bryter ned sitt interne medlemsdemokrati og dermed sin vedtatte politikk på sentrale områder og slik gjør partiet til et *de facto* krigsparti?

Den politiske og ideologiske prosessen som ligger under dette, vil jeg med Erik Solheim kalle *politisk modernisering*. I sin politiske selvbiografi *Nærmere* «skildrer han usminket sine ti år som partileder og sine forsøk på å modernisere SV», i følge bokas omslag, slik:

«Over hele verden ser vi at i mediasamfunnet går politiske partier over til å bli støttegrupper rundt enkeltpersoner. Tony Blair har gitt det engelske Arbeiderpartiet kolossal velgervekst, men samtidig avskaffet partiet som verksted for politikk. Medlemsdemokratiets store paradoks er at hvis partiet fører den politikken som medlemmene ønsker, kan ikke partiet oppnå framgang. .... Mye av det som ga SV framgang tidlig på 1990-tallet ((da Solheim var leder)) var bare mulig fordi vi i ledelsen satset på å få tilgivelse i etterkant. Hadde vi bedt om tillatelse på forhånd, var svaret blitt nei. Men dermed blir partiet uinteressant også for medlemmene. .... For at et parti skal ha virkelig framgang, trenger det en populær og drivende leder. Men straks en politisk leder har fått høy status blant velgerne, bli partiet bare en klamp om foten for ham eller henne. Politikeren trenger ikke partiet, men ønsker å frigjøre seg mest mulig fra det. SV er langt på veg en støttegruppe rundt Kristin Halvorsen. Fremskrittspartiet er Carl I. Hagen ... Den logiske konklusjonen på den utviklingen vi er inne i, er at partiene i framtida organiseres som stiftelser. I så fall vil demokratiet i sin helhet utspille seg i media, ikke gjennom intern partidebatt.»⁹

Sitatet balanserer mellom en ren beskrivelse av aktuelle utviklingstrekk på 1990-tallet og en tilslutning til virkeligheten slik den (i øyeblikket) syntes å være: SV bør underlegge seg de herskende tendenser og slik komme på høyde med virkeligheten – *modernisere* seg. Partiorganisasjonen må nedbygges til fordel for mer direkte velgerinnflytelse (uten medlemskap) innover i partiene: «Siden personer er viktigere enn programmer, bør velgerne gis innflytelse på hvem som velges fra et parti, ikke bare gis valg mellom ulike

partier.» Målet er å gjøre partiet til en kampanjeorganisasjon – for partiledelsen.

Dette var hovedtendensen gjennom hele 1990-tallet, og ble forsøkt realisert med *SVisj*-kampanjen (se nedenfor). Moderniseringen forstår politikken liberalistisk – som et slags marked, der velgerne er kunder eller aktører som velger fritt mellom partier og personer. Partiene er da en slags foretak (Solheim: stiftelser), som styres av en ledelse.

Men Fremskrittspartiet har forlenget vist at det er noe mer enn Carl I. Hagen: Uten det systematiske, tradisjonelle, interne organisasjonsarbeidet og skoleringen av sine medlemmer over lang tid – i symbiotisk samvirke med media, særlig TV – hadde Frp i dag ikke vært den politiske kraft det virkelig er. Slik sett er Solheims partimodell tilbakevist av virkeligheten, avkledd som et konjunkturfenomen som har bidratt til å svekke SVs egen utvikling og – i den grad høyrefløyens styrke er betinget av venstresidas svakhet – til å styrke Frps framgang.

Ledelse, ledelse, ledelse!

Ledelsesfikseringen i SV er ikke original, men et uttrykk for et sentralt trekk i liberalismen som hegemonisk ideologi siden slutten av 1970-tallet. I næringsliv, politikk og i stat har det vokst fram en sterk betoning av Ledelse, en *managerideologi* som har sitt uttrykk i New Public Management. Denne formen for lederdyrkelse ligger innebygget i de kapitalistiske bedriftenes maktforhold: Ledelsen har der sin maktbase i de private eiendomsforhold til produksjonsmidlene, ikke i de ansattes verdiskaping og medvirkning. I virkeligheten er denne formen for lederdyrkelse en strukturell betingelse for politisk førerdyrkelse med massebasis: Fascisme. Overført til modernisering av SV forutsetter en ledelsesfiksert praksis til at de vanlige partimedlemmer (tilsvarende de vanlig ansatte i bedriftene) ikke har myndigheten over utforming og iverksettelse av politikken (= over verdiskapingen) ut over det å delta som arbeidskraft i organisasjonsarbeid (= produksjonen), og som funksjonærer i valgkampen (= markedsføringen). Ikke tilfeldig framhever Solheim i sin biografi det amerikanske partisystemet som mulig alternativ til det umoderne SV.¹⁰

Omtrent samtidig som flertallet i SVs stortingsgruppe fikk SV til å opptre som et NATO-parti i Stortinget i 1998/99, ble moderniseringskampanjen *SVisj* satt i gang.¹¹ Dette sammenfallet av en avdemokratiserende moderniseringskampanje og den kraftige høyredreiningen i SV-ledelsens forhold til NATO og krig som politisk virkemiddel – i strid med partiets vedtatte politikk – er to sider ved samme sak: partiledelsens selvstendigjørelse i forhold til partidemokratiet. Men kampanjen vekket ingen begeistring ute i den umoderne organisasjonen og ble endelig gravlagt på Landsmøtet i 2005, hvilket bare er en bekreftelse på medlemmenes konservatisme – og avmakt –

i forhold til ledelsen dynamiske modernisme. Ledelsesfikseringen fortsatte i praksis som før.

Ytre og indre bevegelser

Vi vet at når radikale bevegelser utenfor partiene svekkes eller faller bort, svekkes også medlemsaktiviteten i partiene. Medlemmene har da en tendens til å feste større lit til ledelsen framfor til egne krefter. Men også feilslått strategi og taktikk overfor andre kan ødelegge forholdet til de aktive bevegelser som faktisk fins. EU-kampen i 1992-94 var en slik situasjon der aktivistene på Nei-siden fikk lite drahjelp av SVs ledelse, som fryktet å støte fra seg EU-tilhengere hvis nei-holdningen ble for tydelig («dogmatisk»), med den konsekvens av SV ikke fikk den politiske innsprøytingen fra nei-bevegelsen i retur, slik det skjedde etter EU-striden i 1972. (1972-striden lå til grunn for dannelsen av SV.) Under EU-kampen på 1990-tallet var det derimot Senterpartiet som stakk av med gevinsten. I 1993 gjorde Sp sitt beste Stortingsvalg noen sinne med 16,7% av stemmene, mens SV gikk tilbake fra 10,1% i 1989 til 7,9%, og ytterligere tilbake til 6,0% i 1995 og 97. Over tid fører mislykket politikk til at medlemmene frustreres og passiviseres i det interne organisatoriske arbeidet. Dermed vinner partiledelsen relativ styrke internt, men ikke i forhold til de politiske prosessene i samfunnet ellers. Lederens sterke stilling skyldes ikke da medlemmenes aktive medvirkning, men deres passivitet og lojalitet – altså en blanding av psykologiske og ideologiske mekanismer. Grunnlaget for slik praksis er ledelsens disposisjonsrett til partiets økonomiske, mediemessige og byråkratiske ressurser sentralt – og dermed til partiets profil i forhold til velgerne – når vitamininnsprøytingene fra det generelle politiske liv uteblir.

Tilpasning til regjeringsmakt: Bondefangeriets jernlov

Parallelt med dette skjedde det gjennom representasjonen i Stortingets utenrikskomité en stille tilpasning til NATO. Alt i 1995 kunne Erik Solheim på vegne av SV – uten behandling i partiets valgte organer først – gi sin tilslutning til den politiske elitens credo om at «Norges sikkerhet er forankret i NATO».¹² Det er lettere å få tilgivelse i etterkant enn tillatelse i forkant – selve bondefangeriets politiske jernlov, ettersom interne oppgjør om brudd på demokratiet i følge partiledelsen fører til skadelig publisitet og ytterligere tilbakegang. Med andre ord: SV var ikke lenger i stand til å øve effektiv kritikk av og motstand mot NATO i Stortinget og dermed heller ikke i de hemmelige møtene mellom utenriks- og forsvarskomiteen – den utvidete utenrikskomiteen. Det bidrog til å svekke den sikkerhetspolitiske debatten, det feltet som i utgangspunktet tydeligst rettferdiggjorde dannelsen av et parti til venstre for AP. Slik svekket SV sin demokratiserende og mobiliserende oppgave. Lederskiftet i 1997 endret ikke dette.

På denne bakgrunn forstår vi bedre at partiets ledelse i 1998/99 kunne fristille seg fra partiets anti-krigstradisjon og bli et *normalt*, bevisstløst, parlamentarisk parti innenfor NATO-alliansen. På landsmøtet i april 1999 fremmet ledelsen også et forslag som stilte seg positiv til globaliseringen – *Lenge leve globaliseringen!* Dette visjonære forslaget var selvsagt klekket ut før Jugoslavia-krigen. Landsmøtet avviste det og vedtok i stedet en globaliseringskritisk uttalelse. I kommune- og fylkestingsvalgekampen samme år nektet partilederen å skrive under på et tverrpolitisk opprop som sa at «gjennom krigshandlingene i Jugoslavia har NATO foregrepet og utprøvd sin nye strategi» *out of area*.¹³ Valgresultat: 7,8% .

Til tross for tilbakeslaget i 1999 hadde SV fortsatt en mobiliserende rolle i anti-krigsbevegelsen etter 11. september 2001, og særlig i forkant av Irak-krigen i 2003.

Det er verdt å merke seg at SVs toppledelse på ingen måte var motor i dette arbeidet. Det var aktivister på litt lavere plan i SV og SU og andre, som drev dette fram i SV. Sammen med radikaliseringsprosessen av LO til forsvar for velferdsstaten, mot markedsliberalismen i regi av regjeringene Bondevik og Stoltenberg I førte dette til en venstredreining og tydelighet i SVs profil. Det skapte økt oppslutning ved valgene i 2001 (12,5%) og 2003 (12,3%) – med tilsvarende tilbakegang for AP. Dette var igjen viktig for dannelsen av den rødgrønne regjeringsalliansen.

Denne venstredreiningen ble deretter nedtonet i valgkampen i 2005 – av partiledelsen og uten organisatorisk behandling – til fordel for *varm skolemat* for ikke å utfordre AP. Resultat: 8,8%. Samtidig hadde partilederen lovet å binde en rødgrønn regjering til den reaksjonære Bondevik II-regjeringens skattenivå fra 2004. Heller ikke denne lovnaden ble organisatorisk behandlet først. Den interne evalueringsgruppas ramsalte kritikk av hvordan partiet (les: partiets ledelse) fungerte i valget – jfr. gruppas konstatering av at «vi greide ikke presentere politikken vår som et helhetlig sosialistisk alternativ til nyliberalisme og høyrepolitikk» – fikk ingen konsekvenser og ble typisk nok raskt forbigått i beretningsdebatten på landsmøtet i 2007 og seinere. Med andre ord: ingen ting var lært på noen politisk forpliktende måte. Denne manglende evnen til å ta lærdom av praksis kom til syne alt i valget i 2007. Da hadde regjeringsSV bundet seg så tett til Stoltenberg at det verken ville eller kunne framstå som et selvstendig alternativ til AP i kommune- og fylkestingsvalget. Resultat: 6,2% av stemmene, en tilbakegang på 2,6% i forhold til det dårlige valget i 2005.

Erfaringene viser, slik de kommer indirekte til uttrykk også i evalueringsrapporten, at bare ved å dreie seg realistisk til venstre – med utgangspunkt i en klar forståelse av behovene hos «folk flest» – kan SV greie å framstå som et mobiliserende alternativ ved valg. Men det er ikke Kristin Halvorsens, Erik Solheims eller Bård Vegar Solhjells prosjekt, hvis vi skal dømme etter deres praksis i partiets ledelse og deretter i regjering.

Vi må derfor kunne slå fast at SVs normalpolitikere ikke har forstått at i norsk politikk fra 1993 og fram til i dag ville det – rent valgtaktisk – ha vært riktig for et venstresosialistisk parti å legge seg litt tydeligere til venstre enn det de selv står for i parlament og regjering. Med andre ord: RegjeringsSV forstår ikke en gang sitt eget opportunistisk beste – i ren ansvarlighet overfor skattenivået fra 2004, NATO, ISAF-krigen i Afghanistan og et godt, karrierefremmende forhold til høyrefløyen i AP som har makten i regjeringen. Og ikke minst er en slik ansvarlighet viktig med sikte på den videre karriere i den norske eliten når taburettene i regjering og setene i parlamentet en gang må forlates.

Omvendt parlamentarisme og folkesuverenitet

En fordel med parlamentarisme basert på allmenn stemmerett er at den gir god anledning for et parti til å markere sine standpunkter i forhold til andre partier og slik bidra til bevisstgjøring om denne forskjellen i en større offentlighet. SVs (og SFs) innflytelse på norsk politikk som opposisjonsparti utnyttet dette forholdet. Det har vært et viktig bidrag til den demokratiske debatten.

Med SV i regjering har denne stemmen forstummet slik at stortingsgruppa nærmest har abdisert fra den politiske offentligheten, ikke bare i spørsmålet om krig og fred. Gruppa er lammet også i konfliktfylte miljøsaker (Mongstad, reduksjon av utslipp av klimagasser, Snøhvit/Melkøya, oljeleting i rike fiskerifelt) – for ikke å snakke om finans- og skattepolitikk. Den har ingen selvstendig rolle lenger. Samlet har dette ført til at AP har fått nærmest fritt spillerom slik at plattformen fra Soria Moria i spørsmålet om Folkeretten, FN, asylretten, miljøpolitikken og utjammingspolitikken er blitt undergravd.

Mantraet har vært at SV ikke kan sitte bare *litt* i regjering. Hvis det skal sitte i regjering, må det gjøres *helt og fullt*. Dette er det polemiske utfallet mot de som kritiserer SV for ikke å utnytte motsetningene i regjeringen til sterkere å fremme SVs politikk på grunnlag av plattformen fra Soria Moria.¹⁴ Problemet er at de positive venstre-formuleringene i plattformen fra Soria Moria bare kan forsvares i regjeringen av SV. For det var disse formuleringene som ga bud om noe *nytt* i norsk politikk. Formuleringene om bindinger til Folkeretten og *klare* FN-vedtak, til kravet om sosial utjamning og bekjempelse av fattigdom, de progressive formuleringene om miljø, mot sosial dumping (jfr. Tjenestedirektivet) osv. har alle sin bakgrunn i SVs deltakelse i alliansen. Men maktpolitikere i AP forstod at dette nettopp bare var formuleringer og at fortolkningen av dem i praktisk politikk ville være avhengig av de interne styrkeforholdene i regjeringen. Denne taktikken forutsatte at de interne kontroversene i regjeringen ikke ble brakt ut til en større offentlighet på en slik måte at de kunne mobilisere LO og de andre kreftene bak alliansen.

Mantraet om å sitte helt og fullt i regjering har hindret SV i å utnytte motsetningene i regjeringen for å styrke gjennomføringen av regjeringsplattformens progressive programposter.

I praksis betyr dette at partiet underkaster seg den sterkeste part i regjeringen, altså AP. Men som vi har sett av partiledelsens forhold til NATO-strategien og til APs økonomiske politikk, slik regjeringsSV opptrer, er den egentlig ikke så uenig med AP. Erik Solheim og Bård Vegar Solhjell har for lengst markert seg som NATO-tilhengere. Fornyings- og administrasjonsminister Heidi Grande Røys fører i all hovedsak politikken med New Public Management videre i statsforvaltningen. Utdannings- og forskningspolitikken er blitt en tapesak for SV – trolig mer takket være APs finanspolitikk med Kristin Halvorsen som stedfortreder, enn på grunn av utdanningsministrenes udugelighet. Finansminister Halvorsen markerer aldri standpunkter i finanspolitikken som ikke allerede er styrt av sosialøkonomen Jens Stoltenberg. Håndteringen av finanskrisa høsten 2008 inneholdt ingen momenter fra finansministerens side som ikke den gamle regjeringskonstellasjonen (Høyre, Krf og Venstre) kunne støtte da saken kom til Stortinget. Det var rett og slett umulig å få øye på at landet hadde en sosialistisk finansminister. Tvert om: Med sitt medietekke framstår hun som en finanspolitisk landsmoder uten egne meninger, til beroligelse for alle, ikke minst markedet – noe som igjen gir seg utslag i en viss framgang i meningsmålingene.

Gjennom lojaliteten til «partiet» – representert ved ledelsen – føler mange partimedlemmer en forpliktelse til å forsvare, eller i det minste forholde seg passiv til, en politikk som de i utgangspunktet vet bryter med SVs eksistensberettigelse i norsk politikk. For stortingsgruppa er denne lojaliteten i tillegg forsterket av selve det parlamentariske systemet, slik at gruppa mister sin autonomi som folkevalgt, og dermed undergraver sin egen demokratiske rolle. Forskjellen mellom primære standpunkt i eget program og de nødvendige kompromissene i regjeringen viskes da ut. Det svekker partiet ytterligere i velgernes øyne – med rette: Partiet tør ikke stå opp og kjempe for sine saker i full offentlighet av frykt for splittelse i regjeringen. Når offentligheten får høre om kompromissene, er de vanligvis allerede inngått og stortingsgruppa brakt til taushet, ofte før den har hatt sjanse til å uttale seg offentlig på de premisser den er valgt på: Stortingsprogrammet. I neste omgang bidrar dette til å svekke partiets parlamentariske stilling og *dermed dets innflytelse i regjeringen*. På denne måten er SVs stortingsgruppe – som har sitt mandat fra velgerne – blitt regjeringens (= APs) – forlengede arm i Stortinget i stedet for velgernes pressgruppe for mer SV-politikk i regjeringen. Stortingsflertallet styres av regjeringen. Det er parlamentarisme snudd på hodet – *omvendt parlamentarisme*.

Unntak fra dette var sakene om asylretten og tjenstedirektivet. I disse kunne dissens tas på grunnlag av formuleringene i regjeringens *egen* plattform fra Soria Moria.¹⁵ Og i kjølvannet av disse gikk SV faktisk fram om lag

2 prosent i meningsmålingene. Det samme kunne ha vært gjort med saken om utviklingen av ISAFs og dermed Norges rolle i krigen i Afghanistan og i noen sentrale miljø saker. Allerede kort tid etter regjeringdannelsen høsten 2005, ble det klart at flertallsregjeringen selv var den største fienden av de politisk nye, allianseskapende perspektivene i den rødgrønne alliansen bak valgseieren i 2005.

Svekkelsen av demokratiet

Med den omvendte parlamentarisme bidrar SV til å undergrave det *prinsippet om folkesuverenitet* som moderne demokrati har sitt utgangspunkt i. Dette prinsippet slår fast at ingen statsmakt har legitimitet *i seg selv*. Folkesuvereniteten snur forestillingen om den suverene statsmakt på hodet i det *statsmakten er legitim bare i den grad den er forankret i befolkningen*.

Først med innføring av allmenn stemmerett blir statsmakten – formelt sett – demokratisk forankret i samsvar med denne stemmerettens universelle logikk. Men denne forankring er primært formel etter som den står utenfor de reelle makt- og styrkeforhold slik disse utspilles i samfunnet *utenfor* parlamentet og stundom rettet inn mot det. Parlamentet framstår som den klasse- nøytrale *arena* hvor de politiske motsetningene kan utspilles fra talerstolen og i komiteene. Staten forankres i folket *via dets valgte representanter* i følge dette universelle prinsippet, ikke ved direkte forankring i klassemessige organisasjons- og styrkeforhold. På den ene side kan prinsippet ved den allmenne stemmerett (en mann/kvinne = en stemme) tilsløre de reelle maktforhold i samfunnet, og dermed de spesifikke klasseforhold som det universelle prinsippet er forankret i. For det er en historisk kjensgjerning at bare i land hvor lønnsarbeiderklassen har et visst minimum av klasseorganisering – primært gjennom fagbevegelsen – at parlamentarisme basert på allmenn stemmerett fungerer reelt demokratisk. Det positive og demokratiske ved dette er uansett at det skjer gjennom åpen, fredlig politisk kamp, konkurranse og avstemning gjennom universelle valg, og at en slik parlamentarisme åpner for å artikulere strategiske interesse motsetninger og løse dem på *fredlig*, sivilisert (og siviliserende) vis – samtidig som det samme systemet også bidrar til å tilsløre disse motsetningene, avhengig av de politiske partienes styrke, deres ideologier og måter å manøvrere i systemet på.

I det daglige – etter valgene – er det bare stortingsrepresentantene, forsamlingen av de valgte partigruppene, ikke regjeringen, som ved sin praksis forvalter folkesuvereniteten. For i motsetning til Stortinget er ikke regjeringen valgt av folket, men utpekt av Stortinget, eller i det minste godtatt av det for så vidt som en regjering ikke kan ha Stortingets flertall i mot seg i viktige saker.

Omvendt betyr dette at regjeringen på sin side alltid vil forsøke å binde stortingsflertallet til seg i lojalitet til regjeringen. Slik er det regjeringen som

normalt og de facto styrer Stortingets flertall og slik modifierer folkesuvereniteten. Maktkampen kan tilspisses i kritiske situasjoner med regjeringskrise og eventuelt kabinettsspørsmål – der utfallet bestemmes av de konkrete omstendigheter, ikke av noen vedtatt lov på forhånd. Bare i slike situasjoner, og ellers ikke, er «all makt samlet i denne sal», som Johan Sverdrup sa ved knesetting av parlamentarismen i 1884. Folkesuvereniteten blir først synlig som reelt fungerende størrelse *i konflikt med regjeringen*, i konflikten mellom den folkevalgte, lovgivende forsamling og den utøvende statsmakt. Så lenge stortingsflertallet oppfører seg slik som regjeringen vil, har vi ingen *evidens* for at folkesuvereniteten faktisk fungerer i statens demokratiske kjerneinstitusjon.

Som utøvende makt til daglig formidler regjeringen og dens apparater makt via kanaler som står utenfor folkesuverenitetens og Stortingets mandatradius, som for eksempel de korporative kanalene, utenomparlamentariske nettverk osv. Denne formen for utenomparlamentarisk makt retter seg også mot Storting ellers i samsvar med pressgruppens økonomiske og organisatoriske ressurser og uformelle, men desto mer reelle makt i samfunnet. Press utøves også gjennom folkelige bevegelser, de små klassekamper, så vel som gjennom kommersielle media forankret i privat eiendomsrett til informasjonsmidlene og profittmaksimering som styrende prinsipp for deres frie & kritiske virksomhet.

I praksis intervensjoner de evige maktkamper og klassemotsetninger som allerede fins i folket med eller mot folkesuvereniteten. Desto viktigere er det at stortingsgruppa i et parti som vil være demokratisk, kan bidra til å eksponere de reelle interesse- og klassekonflikter som er til stede i samfunnet slik at de får plass på en demokratisk arena og på det viset kan mobilisere de deler av befolkningen som stortingsgruppa gjennom valg er forankret i og skal forsvare interessene til.

På den andre side: Stortingsgruppas markering av uenighet mot egen regjering må reserveres for de *virkelig viktige sakene*, ellers vil det gå politisk inflasjon i slik praksis – noe som også bidrar til å undergrave demokratiet. En av disse virkelig viktige sakene er forholdet til Folkeretten, til krig som forlengelse av politikken med andre midler i Jugoslavia eller Afghanistan. For som kjent har verken Jugoslavia eller Afghanistan angrepet Norge eller noe annet land i NATO. Ingen retorikk om humanitære motiver, nasjons- og demokratibyggning kan endre dette. Men i lojalitet til regjeringen opplever vi at enkelte stortingsrepresentanter for SV nettopp tyr til en humanitær retorikk. Lojaliteten har da korrumpert deres evne i praktisk politikk til å representere de prinsipper som partiet er tuftet på.

Nettopp ved *ikke* å markere uenighet med sin egen regjering *i de strategisk viktige sakene* til forsvar for de løfterike delene av Soria-Moria-plattformen, bidrar SV til å sitte bare «litt» i regjering. Dermed undergraves stortingsgruppa selvstendige stilling noe som i neste omgang svekker SVs

stilling i regjeringen. Når SV ikke kjemper i full offentlighet for *sin* fortolkning av koalisjonsregjeringens plattform, forspiller den sjansen til åpen mobilisering i opinionen for sitt syn. Særlig paradoksalt er dette siden AP- og SP-flertallet i regjeringen i de typiske konfliktene (Afghanistan, miljø/klima, asylretten, tjenstedirektivet) jo likevel har flertall i Stortinget ved hjelp av den borgerlige opposisjonen, slik at SV-dissenser i slike saker vanskelig kan true regjeringens eksistens. Dette ble tydelig demonstrert med regjeringens nye asylpolitikk i strid med FNs retningslinjer eller i tilfellet med EUs tjenstedirektiv der SV med sine dissenser la inn et viktig forsvar mot regjeringens undergraving av sin egen plattform på dette punktet, men uten konsekvens for realiteten.

Den omvendte parlamentarisme bidrar til å svekke de *folkelige* bevegelsene som ofte har parlamentariske siktemål – lovendringer for bedre leve- og miljøvilkår – og som nettopp derfor er avhengige av sine parlamentariske talerør. Slik svekkes selve parlamentarismen som demokratisk mekanisme. Og SV svekker sin rolle som progressivt reformparti som kan mobilisere de krefter og allianser som må danne den radikale, *historiske blokken*. For uten en slik blokk, kan ikke SV varig bidra til å forandre verden.

NOTER

- 1) *Idioten* var i den greske betydningen av ordet, den som stilte seg utenfor deltakelse i det politiske fellesskapet i byen (polis).
- 2) Se særlig *Selections from the Prison Notebooks*, Quintin Hoare & Geoffrey Nowell Smith (ed.), Lawrence & Wishart, London 1973, kapitlet om *The Modern Prince*.
- 3) Utdrag fra res. 1776: (UN Security Council is) «*Welcoming* the completion of ISAF's expansion throughout Afghanistan, the continued coordination between ISAF and the OEF coalition, and the cooperation established between ISAF and the European Union presence in Afghanistan, in particular its police mission (EUPOL Afghanistan); – *Expressing* its appreciation for the leadership provided by the North Atlantic Treaty Organization (NATO), and for the contributions of many nations to ISAF and to the OEF coalition, including its maritime interdiction component.»
- 4) Se Arne Overrein: *Kampen om folkeretten – Krig, makt og rett i verdenssamfunnet*, Abstrakt forlag, Oslo 2007, for en innsiktsfull drøfting av dette.
- 5) Se for eksempel <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm199900/cmselect/cmfaff/28/0020804.htm>.
- 6) Se essayet «Humanität und Bestialität», oversatt til norsk i *Bergens Tidende* i mai 1999.
- 7) Atlanterhavspakten, artikkel 5, som fastslår et «en for alle, alle for en»-prinsipp: Først når et NATO-land angripes, trer NATOs samlede militærmakt i kraft i form av en forsvarshandling mot et ulovlig angrep.
- 8) Et forsøk på dette ble gjort på landsmøtet i 2007 da venstresiden lanserte anti-krigsaktivisten Ingrid Fiskaa som kandidat til nestledervervet i konkurranse med Bård Vegar Solhjell, men tapte med knapp margin etter at partiledelsen hadde

mobilisert kraftig for Solhjell som nå var blitt NATO-tilhenger og kunngjort at NATO-spørsmålet var «i ferd med å miste sin betydning» – etter knesetting av *out of area*-strategien! Se *Aftenposten* 26.05. 2004, <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/politikk/article796144.ece>.

- 9) Erik Solheim: *Nærmere*. Millennium. Oslo 1999. Alle sitatene er å finne mellom s. 427 og 431. Dobbeltparenteser er mine. Boka anbefales på det varmeste som et innblikk i den tenkemåten som lå til grunn for partiledelsens organisasjonsutvikling fra 1989 fram til i dag med Kristin Halvorsen som Solheims arvtaker.
- 10) I de to store amerikanske partiene, Demokratene og Republikanerne, fins intet reelt medlemsdemokrati. De fungerer desto mer som mobiliseringsmaskinerier, slik vi har sett i den siste presidentkampanjen: valg av Nasjonens Ledelse. Merk at også konstitueringen av Ledelse under den «ekte» fascismen (italiensk og tysk) i kapitalistiske samfunn forutsetter massemobilisering. Men denne mobiliseringen har liten innflytelse på politikkenes innhold når det kommer til stykket. (Det som skiller den amerikanske massemobiliseringen på avgjørende vis fra fascisme når den første er etablert, er at den forutsetter en åpen konkurranse mellom alternative Lederkandidater).
- 11) Forkortelsen *SVisj* står for «SVs visjonære organisasjonsprosjekt». (Må ikke forveksles med en ringtone eller et pop-program i NRK, som også er nedlagt.) Det var daværende partisekretær, Bård Vegar Solhjell, nå kunnskapsminister, som hadde til oppgave å omsette *SVisj* i praksis. I en intern oppsummering for referansegruppa M3 for *SVisj*-prosjektet etter nederlaget på landsmøtet i 2005, gikk gruppa inn for bl.a.: «Jobb videre med politikk og politisk oppslutning ((om moderniseringen)). Bruk de organisatoriske mulighetene vi har innenfor dagens modell og vedtekter. Sett ned en komite med mandat til å foreslå en helhetlig endring av vedtektene (som fjerner 2/3-paragrafen.) Ideologisk fornyelse – organiseres rundt behovet for et nytt prinsipp-program.» (Min dobbeltparentes.) Oppsummeringen ble aldri sendt ut i organisasjonen og var bare myntet på en utvalgt, fortrolig del av referansegruppa. Oppsummeringen kom på avveier i elektronikkens moderne tidsalder og er hermed offentliggjort.
- 12) Utenrikskomiteens innstilling nr. 88 (1995-96).
- 13) Se intervju med Kristin Halvorsen, *Klassekampen* 07.08.1999.
- 14) Se Stein Ørnhoi i *Dag og Tid* 08.08.2008.
- 15) Dersom SV og SP i saken om tjenstedirektivet hadde foretatt et skikkelig fraksjonsarbeid mot AP med sikte på felles opptreden både i Stortinget, innover i regjeringen og i forhold til media og truet med å sette regjeringdeltakelsen på spill, kunne APs overkjøring av disse to partiene i denne saken blitt så kostbar for AP at regjeringen likevel hadde nedlagt veto. For det er ingen tvil om at en slik konfrontasjonslinje fra SVs og SPs side ville hatt solid dekning i Soria Moria-plattformens formuleringer.